

ભારતીય કૃષિ અનુસંધાન પરિષદ – કેન્દ્રીય કપાસ સંશોધન કેન્દ્ર,
નાગપુર

ICAR-Central Institute for Cotton Research, Nagpur

An ISO 9001:2015 Certified Organization

૩ સપ્ટેમ્બર થી ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૪ દરમ્યાન કપાસની ખેતી પધ્ધતિ માટે ૧૩મી અઠવાડિક સલાહ

ગુજરાત		છેલ્લા અઠવાડિયામાં પડેલ ખરેખર વરસાદ (મીમી)					આગામી અઠવાડિયા માટે સુચિત / પુર્વાનુમાન વરસાદ (મીમી)				
		ઓગષ્ટ/સપ્ટેમ્બર					સપ્ટેમ્બર				
		૩૦	૩૧	૦૧	૦૨	૦૩	૦૫	૦૬	૦૭	૦૮	૦૯
	અમરેલી	૪.૮	૦	૦	૦	૨.૪	૧૨૬	૬૫	૬૫	૬૫	૧૨
	ભાવનગર	૯.૮	૦	૦	૦	૦	૧૩૧	૭૧	૬૫	૬૪	૧૫
	જામનગર	૮૦.૧	૪	૨.૩	૦	૦	૮૧	૧૦	૦૩	૦૬	૦૭
	રાજકોટ	૭.૪	૦	૦	૦	૪	૧૨૪	૬૮	૦૬	૧૨	૧૧
	જુનાગઢ	૧.૬	૦	૦	૦	૦	૬૪	૧૨	૧૦	૧૦	૧૯
	સાબરકાંઠા	—	—	—	—	—	૧૧૪	૬૯	૬૬	૬૫	૭૫
	સુરેન્દ્રનગર	૧	૦	૦	૦	૧૫	૬૫	૯૭	૧૨	૧૩	૧૦
	અમદાવાદ	૧૧	૦	૦	૦	૭૧	૬૪	૬૭	૧૩	૧૪	૧૫
	વડોદરા	૨.૬	૦	૦	૧.૬	૩૨.૯	૧૧૮	૮૦	૧૪	૧૬	૧૬
	પાટણ						૧૧૮	૬૪	૬૫	૬૩	૧૫
	મહેસાણા						૧૪૪	૬૭	૬૬	૬૪	૧૪
કુલ પડેલ વરસાદ અને પ્રમાણિત રંગ		૦.૧ થી ૨.૪ મીમી		૨.૫ થી ૧૫.૫ મીમી		૧૫.૬ થી ૬૪.૪ મીમી		૬૪.૫ થી ૧૧૫.૫		૧૧૫.૬ થી ૨૦૪.૪ મીમી	
પડેલ વરસાદનું વર્ગીકરણ		ખૂબ જ ઓછો વરસાદ		ઓછો વરસાદ		મધ્યમ વરસાદ		ભારે વરસાદ		અતિ ભારે વરસાદ	

પાક પરિસ્થિતિ :

સુરત ખાતે વાવણી કરેલ પાક ૬૩ થી ૬૯ દિવસનો વાન્સપતિક અવસ્થાએ છે. અહેવાલના અઠવાડિયા દરમ્યાન ભારે વરસાદ થયેલ છે. જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં હાથથી નિંદામણોની સાફ સફાઈ અને આંતરખેડનાં કાર્યો કરવા. ખેતરમાં નિંદામણોનો ઉપદ્રવ જોવા મળેલ છે. રોગો જોવા મળેલ નથી. શ્રીપ્સનો ઉપદ્રવ આર્થિકક્ષમ્ય માત્રાથી વધારે જોવા મળેલ છે.

જુનાગઢ ખાતે વાવણી કરેલ પાક ૪૨ થી ૬૨ દિવસનો વાન્સપતિક વૃદ્ધિ અને કળી અવસ્થાએ છે. આ અઠવાડિયા દરમ્યાન ભારે વરસાદ નોંધાયેલ છે. આંતર ખેડ, ખાતર પૂર્તિ અને દવા છંટકાવ જેવા કાર્યો થયેલ નથી. ખેતરમાં નિંદામણોનો ઉપદ્રવ જોવા મળેલ છે. ઓછા વત્તા પ્રમાણમાં શ્રીપ્સ, તડતડીયાં અને સફેદમાખીનો ઉપદ્રવ કેટલાક સ્થળો પર જોવા મળેલ છે.

સલાહ :

સુરત ખાતે ખેડતોને ખેતરોમાંથી વધુ પડતાં પાણીનો નિતાર કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. ખેતરો પાક અવશેષોથી મુક્ત રાખવા. યુસિયાં પ્રકારની જીવાતોના વ્યવસ્થાપન માટે લીમડા આધારીત દવા અથવા લીબોળીના મીજનું દ્રાવણ ૫% અને લીબોળીનું ઓઈલ ૫ મીલી/લી. અથવા લીમડાના ઓઈલ આધારીત બજારમાં મળતી દવા ૫ મીલી/લી (૩૦૦ અથવા ૧૫૦૦ પીપીએમ) અને ૦.૦૫% કપડા ધોવાનો પાઉડર ઉમેરી છંટકાવ કરવો. ગુલાબી ઈયળની મોજણી માટે પ્રતિ એકર ૨ ફેરોમોન ટ્રેપ લગાડવા. દેશી કપાસના ખેતરોમાં ૧ મીટરની ત્રિજયાના વિસ્તારમાં તંદુરસ્ત છોડોમાં ફ્યુઝારીયમથી થતા સુકારાની ચકાસણી કરવી. જો જુદા સુકારાના (પેરા વીલ્ટ) લક્ષણો જોવા મળે તો ઉપદ્રવીત છોડોના મૂળ વિસ્તારમાં કોપર ઓક્સીક્લોરાઈડ ૨૫ ગ્રામ + ૨૦૦ ગ્રામ યુરીયા ૧૦ લિટર પાણીમાં ભેળવી ૪૮ કલાકમાં છોડને પુનર્જીવીત કરવા માટે આપવું. રોગકારકોને દાખલ થતા અટકાવવા માટે ક્રેસોક્સીમ મીથાઈલ ૪૪.૩ એસસી @ ૧૦ મીલી અથવા પ્રોપીનેબ ૭૦ ડબલ્યુપી @ ૨૫ ગ્રામ અથવા પ્રોપીકોનેઝોલ ૨૫ ઈસી @ ૧૦ મીલી અથવા મેટીરામ ૫૫% + પાયરોક્લોસ્ટ્રોબીન ૫% ડબલ્યુપી @ ૨૦ ગ્રામ અથવા એઝોક્ષાસ્ટ્રોબીન ૧૮.૨% ડબલ્યુ/ડબલ્યુ + ડાયફેનોકોનાઝોલ ૧૧.૪% ડબલ્યુ/ડબલ્યુ એસસી @ ૧૦ મીલી અથવા ફ્લુક્ષાપાયરોક્સાડ ૧૬૭ ગ્રામ/ લી. + પાયરાક્લોસ્ટ્રોબીન ૩૩૩ ગ્રામ/ લી. એસસી @ ૬ મીલી ૧૦ લી. પાણીમાં મીશ્ર કરી છંટકાવ કરવાથી ફૂગથી થતાં પાનના ટપકાંઓ અને જાળના રોગોનું વ્યવસ્થાપન થાય છે. ફૂગો અને બેક્ટેરીયાથી થતાં ઝીડવાના સડા રોગના વ્યવસ્થાપન માટે કાર્બેન્ડેઝીન ૧૨% + મેન્કોઝેપ ૬૩% ડબલ્યુપી @ ૩ ગ્રામ/લી. અથવા પ્રોપીનેબ ૭૦ ડબલ્યુપી @ ૨.૫ થી ૩ ગ્રામ/લી. અથવા પ્રોપીકોનેઝોલ ૨૫ ઈસી @ ૧ મીલી/લી. અથવા કાર્બેન્ડેઝીન ૫૦ ડબલ્યુપી @ ૦.૪ ગ્રામ પ્રતિ લી. પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો.

જુનાગઢ ખાતે ખેડતોને ખેતરોમાં ભરાયેલ વધુ પડતાં પાણીનો નિતાર કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. છોડોના મૂળ વિસ્તારમાં રાસાયણિક ખાતર એમોનીયમ સલ્ફેટ @ ૧૦ કિગ્રા પ્રતિ એકર અથવા યુરીયા ૧૫ કિગ્રા પ્રતિ એકર આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. આંતર ખેડ અને નિંદામણના કાર્ય સાથે પાણિયા ચઢાવી એકર દિઠ ૨૫ કિલો મ્યુરેટ ઓફ પોટાશ અને ૨૫ કિલો યુરીયા ભેજવાળી પરિસ્થિતિ હોય ત્યારે જમીનમાં આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. નિંદામણની સાફ-સફાઈ અને આંતર ખેડનાં કાર્યો સમયસર કરવા. જ્યાં હાથથી નિંદામણ શક્ય ન હોય ત્યાં ઘાસીયા પ્રકારના નિંદામણો માટે ક્વીઝાલોફ ઈથાઈલ ૫% ઈસી @ ૨ મીલી પ્રતિ લી. પાણીમાં ભેળવી આપવું અથવા મોટા પાંદડાના નિંદામણો માટે પાયરીથાયોબેક સોડીયમ ૧૦% ઈસી @ ૧.૫ મીલી/લી. અથવા પાયરીથાયોબેક સોડીયમ ૬% ઈસી + ક્વીઝાલોફ ઈથાઈલ ૪% એમઈસી @ ૨ થી ૨.૫ મીલી પ્રતિ લી. પ્રમાણે ઘાસીયા પ્રકારના અને મોટા પાંદડાના નિંદામણો નિયંત્રણ માટે છંટકાવ કરવો. શ્રીપ્સની વસતી આર્થિકક્ષમ્ય માત્રા વટાવે ત્યારે થાયોમીથોક્ઝામ ૨૫% ડબલ્યુપી @ ૨ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લી. પાણીમાં (૧૦૦ ગ્રામ/હેક્ટર) અથવા સ્પાયનેટોરોમ ૧૧.૭% એસ.સી. @ ૮.૪ મીલી/૧૦ લી પાણીમાં (૪૨૦ મીલી/હેક્ટર) પ્રમાણે છંટકાવ કરવો. ફૂગથી થતાં રોગોનાં નિયંત્રણ માટે ફ્લુક્ષાપાયરોક્સાડ ૧૬૭ ગ્રામ/ લી. + પાયરાક્લોસ્ટ્રોબીન ૩૩૩ ગ્રામ/લી. એસસી @ ૦.૬ મીલી/ લી. અથવા મેટીરામ ૫૫% + પાયરોક્લોસ્ટ્રોબીન ૫% ડબલ્યુપી @ ૨ ગ્રામ/ લી. પાણીમાં મીશ્ર કરી છાંટવું. ફૂગો અને બેક્ટેરીયાથી થતાં ઝીડવાના સડા રોગના વ્યવસ્થાપન માટે કાર્બેન્ડેઝીન ૧૨% + મેન્કોઝેપ ૬૩% ડબલ્યુપી @ ૩૦ ગ્રામ અથવા પ્રોપીનેબ ૭૦% ડબલ્યુપી @ ૨.૫-૩ ગ્રામ/લી. અથવા પ્રોપીકોનેઝોલ ૨૫ ઈ.સી. @ ૧ મીલી/લી. અથવા કાર્બેન્ડેઝીન ૫૦ ડબલ્યુપી @ ૦.૪ ગ્રામ પ્રતિ લી. પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો.

પાણી ભરાયેલ પરિસ્થિતિમાં, ખેતરોમાં પર્યાપ્ત ઢોળાવ આપીને અને વહેલામાં વહેલી તકે છોડના મુળની આસપાસના વિસ્તારમાંથી સ્થિર પાણીનો નિકાલ કરવો. પાણી ભરાયેલ પરિસ્થિતિને કારણે કપાસના છોડને પોષક તત્વોની અપુરતાથી અને જમીનમાં એનારોબીક પરિસ્થિતિઓ હેઠળ કપાસના મૂળ નબળા શોષણને કારણે પાંદડા લાલ થાય છે અને સમય જતા કપાસ પીળો થતો જોવા મળે છે. કપાસના છોડ ઉપર ૦૧ % યુરિયા અથવા ડીએપી અથવા ૧૯:૧૯:૧૯

કપાસ ઉત્પાદનની તાંત્રિકતા આધારિત વિસ્તૃત માહિતી દા.ત. જમીનની પસંદગી, જાતો/ સંકરો, ખાતર આપવાની પદ્ધતિ, વાવણીની રીત, પિયત પદ્ધતિઓ, નિંદામણ, કિટકો અને રોગોનું વ્યવસ્થાપન વિગેરેની માહિતી એન્ડ્રોઈડ આધારિત CICR Cotton App. કે જે ICAR-CICR, નાગપુર દ્વારા તૈયાર કરેલ છે. આ એપ ગુગલ પ્લે સ્ટોરમાંથી વિના મુલ્યે ડાઉનલોડ કરી શકાય છે. વધુમાં, પાક વૃદ્ધિ અવસ્થા અને હવામાન આધારિત અઠવાડિક સલાહ ICAR-CICR, નાગપુરની વેબસાઈટ ઉપર ગુજરાતી ભાષામાં ઉપલબ્ધ છે જેનો લાભ ખેડુતો લઈ શકે છે.